

**UCHWAŁA NR L/367/2023
RADY MIASTA LUBARTÓW**

z dnia 15 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata
2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700, 2140) Rada Miasta Lubartów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubartów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta

Grzegorz Siwek

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

I. DETERMINANTY PRAWNE

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY MIASTO LUBARTÓW

1. Sytuacja demograficzna mieszkańców Lubartowa
2. Problemy społeczne lubartowskich rodzin korzystających z pomocy społecznej
3. Dane statystyczne obrazujące rodziny objęte pomocą MOPS w Lubartowie

III. ANALIZA SWOT

1. Mocne strony
2. Słabe strony
3. Szanse
4. Zagrożenia

IV. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

1. Instytucje i organizacje wspierające rodziny
2. Zasoby mieszkaniowe miasta
3. Świadczenia społeczne
4. Wsparcie asystenta rodziny
5. Poradnictwo specjalistyczne
6. Pomoc rodzinom z problemem przemocy
7. Pomoc rodzinom uzależnionym od alkoholu

V. ZADANIA PROGRAMU

1. Cel strategiczny
2. Cele szczegółowe

VI. WDRAŻANIE PROGRAMU

1. Realizatorzy Programu
2. Źródła finansowania Programu
3. Monitoring Programu
4. Podsumowanie

WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Miasto Lubartów w latach poprzednich. Powstał w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Program koresponduje z zapisem w preambule ww. ustawy „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”

Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dzieci powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są obecnie złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać i wzmacniać.

Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości, a jej najlepszy efekt przyniosą działania, które będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i konstruktywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do niej dzieci.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielona przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego, lokalnego systemu. Ważne jest by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji i służb (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025 opracowanego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest strategicznym dokumentem Gminy Miasto Lubartów, mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełnienia ról opiekuńczych i wychowawczych.

I. DETERMINANTY PRAWNE

Zapisy Programu korelują z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi jak:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego;
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne;
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;

·Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubartów na lata 2016-2025 (Uchwała Nr XII/63/15 Rady Miasta Lubartów z dnia 19 listopada 2015 r.);

·Program „Lubartowska Karta Dużej Rodziny 3+ i Rodziny Zastępczej” na terenie Miasta Lubartów (Uchwała Nr XXXIV/186/13 Rady Miasta Lubartów z dnia 23 kwietnia 2013 r.);

·Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 (Uchwała Nr XXXVII/268/2021 Rady Miasta Lubartów z dnia 23 grudnia 2021 r.).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organami administracji rządowej. Podział wskazano w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Podział zadań i kompetencji z zakresu wspierania rodziny na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
<ul style="list-style-type: none"> ·praca z rodziną -konsultacje i poradnictwo specjalistyczne; -terapia i mediacje; -usługi dla rodzin z dziećmi; -pomoc prawna -organizowanie spotkań dla rodzin w celu wymiany doświadczeń, zapobieganiu izolacji 	<ul style="list-style-type: none"> ·piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna; ·usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej; ·adopcja 	<ul style="list-style-type: none"> ·piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna; ·usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej; ·adopcja
<ul style="list-style-type: none"> ·przydzielenie asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ·organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej – funkcja koordynatora ·prowadzenie rodzin zastępczych; ·prowadzenie rodzinnych domów dziecka; ·wprowadzanie rodzin pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> ·prowadzenie ośrodków adopcyjnych
<ul style="list-style-type: none"> ·pomoc w opiece i wychowaniu dziecka -placówki wsparcia dziennego; -rodziny wspierające; -inne podmioty/ instytucje działające na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ·usamodzielnianie wychowanków 	<ul style="list-style-type: none"> ·prowadzenie regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych; ·prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych

Źródło: Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z kompetencjami w Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025 zakłada się realizację zadań w formie:

·**pracy z rodziną:** w zakresie profilaktyki – wspierania rodzin w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego; prowadzenia funkcji asystenta rodziny; udzielania pomocy prawnej – w szczególności prawa rodzinnego; kierowanie na terapię i mediacje – w formie zlecenia zadania specjalistom/instytucjom zewnętrznym; w formie organizowania dla rodzin spotkań – grup wsparcia, samopomocowych;

·**przydzielenia asystenta rodziny;**

·**pomocy w opiece i wychowaniu dziecka:** w formie organizowania/kierowania do placówek wsparcia dziennego, organizowania/kierowania do rodzin wspierających, wnioskowanie o pieczę zastępczą w szczególnych sytuacjach.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY MIASTO LUBARTÓW

1. Sytuacja demograficzna mieszkańców Lubartowa

Ludność Lubartowa, według stanu na dzień 31.12.2021 r. liczyła 20.847 osób. W grupie tej znajdowało się 11.114 kobiet (53,31%) i 9.733 mężczyzn (46,69%). Udział ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych w 2021 r. przedstawiał się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,61% ogółu ludności;
- w wieku produkcyjnym – 57,76%;
- w wieku poprodukcyjnym – 24,63%.

Dane statystyczne dotyczące sytuacji demograficznej lubartowian na przestrzeni lat 2019-2021 przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Ludność według grup wiekowych w latach 2019-2021

Miasto Lubartów	Ogółem			Wiek przedprodukcyjny			Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny		
	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
2019 r.	21433	11368	10065	4000	1960	2040	12557	6061	6496	4876	3347	1529
2020 r.	21175	11277	9898	3748	1849	1899	12394	5964	6430	5033	3464	1569
2021 r.	20847	11114	9733	3671	1822	1849	12042	5783	6259	5134	3509	1625

Źródło: Urząd Miasta Lubartów

Struktura wieku ludności w latach 2019-2021 wskazuje każdego roku na spadek liczby ludności przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym w 2021 r. w stosunku do 2020 r. o 101 osób i w stosunku do 2019 r. o 258 osób. Jednocześnie liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym systematycznie spadała we wskazanych latach tj. w wieku produkcyjnym z 12.557 w 2019 r. do 12.042 osób w 2021 r. Osoby w wieku przedprodukcyjnym w 2021 r. stanowiły 3.671 osób spośród całej populacji w danym roku i ich liczba była o 77 osób niższa w stosunku do roku 2020 i o 329 osób - do roku 2019.

Analizując strukturę płci w latach 2019-2021 można zaobserwować większą liczbę kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców każdego roku, ale większą liczbę mężczyzn stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz znacznie mniejszą liczbę mężczyzn niż kobiet w wieku poprodukcyjnym.

2. Problemy społeczne lubartowskich rodzin korzystających z pomocy społecznej

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie. Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym. Również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej Ośrodka. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje katalog problemów, które uprawniają do świadczeń.

Tabela nr 3 wskazuje najczęstsze powody udzielania pomocy przez MOPS w Lubartowie.

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy przez MOPS w Lubartowie w latach 2019-2021

Powody udzielania pomocy społecznej	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	249	462	234	455	207	375
Bezdomność	14	14	12	12	11	11
Bezrobocie	206	461	186	429	184	410
Niepełnosprawność	212	321	188	286	190	277
Długotrwała lub ciężka choroba	240	368	229	357	207	302
Potrzeba ochrony	33	156	27	130	24	119

macierzyństwa						
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego:	82	246	78	245	82	246
- rodzina niepełna	56	180	45	148	46	157
- rodzina wielodzietna	12	64	17	91	13	68
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8	8	11	18	8	9
Alkoholizm	53	72	46	69	29	37
Narkomania	2	2	6	10	4	4
Sytuacja kryzysowa	1	3	1	5	6	19
Zdarzenie losowe	2	4	3	10	0	0
Sieroctwo	0	0	0	0	1	5

Źródło: MOPS Lubartów

Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej we wskazanych latach była: długotrwała lub ciężka choroba, niskie dochody, bezrobocie, niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z perspektywy programu szczególnie ważne są dane dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczą najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

Część lubartowskich rodzin obejmowana jest systematycznie pomocą społeczną, głównie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na przestrzeni diagnozowanych lat, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na podobnym poziomie tj. w 2019 r. były 82 takie rodziny, w 2020 – 78, w 2021 – 82. Najczęściej, problemy występujące w tych rodzinach dotyczą niezaradności w wychowywaniu dzieci z powodu niepełności rodziny lub jej wielodzietności. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, czy karalność sądowa. Często obserwuje się współwystępowanie niekorzystnych sytuacji w rodzinie.

3. Dane statystyczne obrazujące rodziny objęte pomocą MOPS w Lubartowie.

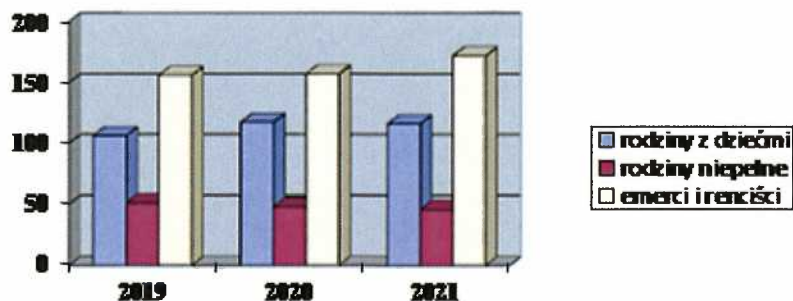
Dane statystyczne wskazują, że w wyniku globalnych przemian nastąpiła modyfikacja struktury i sposobu funkcjonowania rodziny. Powszechnie obserwuje się odejście od tradycyjnego modelu rodziny. Więzy rodzinne łączące poszczególnych członków uległy powszechnemu rozluźnieniu, zmienił się ich charakter i intensywność. Zaobserwowano wzrost liczby osób pozostających w nieformalnych związkach.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Lubartowie w latach 2019-2021 przedstawia się ona następująco:

- w 2019 r. – 494 rodziny korzystały ze świadczeń pomocy społecznej (906 osób w rodzinie tj. 4,22% populacji miasta);
- w 2020 r. – 460 rodzin (876 osób w rodzinie tj. 4,14% populacji miasta);
- w 2021 r. – 478 rodzin (881 osób w rodzinie tj. 4,23% populacji miasta).

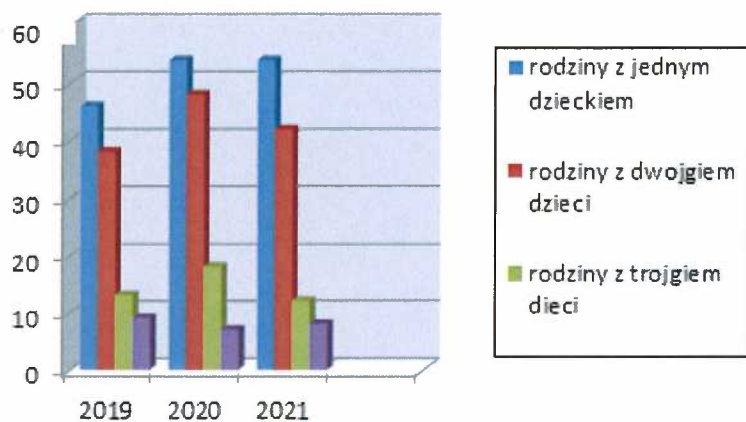
Analizując typy rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2021 dominowały gospodarstwa jednoosobowe, zaś wśród ogółu rodzin wieloosobowych znaczną grupę rodzin stanowiły rodziny z dziećmi: w 2019 r. – 106, w 2020 r. – 127, w 2021 r. – 116. Najliczniejszą grupą rodzin stanowiły rodziny emerytów

i rencistów, których w 2019 r. było – 156, 2020 r. – 157, 2021 r. – 172. Najmniej jest rodzin niepełnych, w których wychowywały się dzieci. W 2019 r. było ich – 51, 2020 r. – 48, 2021 r. – 46. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej MOPS w latach 2019-2021 przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej MOPS w latach 2019-2021

Wśród rodzin z dziećmi, które korzystały z pomocy społecznej w latach 2019-2021 dominujący jest model rodziny, w którym dwoje rodziców wychowuje jedno dziecko. W 2019 r. było takich rodzin 46, 2020 r. – 54, 2021 r. – 46. Następną grupę stanowią rodziny wychowujące dwoje dzieci: w 2019 r. było ich – 38, 2020 r. – 48, 2021 r. – 42; kolejną – troje dzieci: w 2019 r. – 13, 2020 r. – 18, 2021 r. – 12 oraz czworo i więcej dzieci: w 2019 r. było 9 takich rodzin, 2020 r. – 7, 2021 r. – 8. Wskazane modele rodzin obrazuje wykres nr 2.

Wykres 2. Modele rodzin korzystających z pomocy społecznej MOPS w latach 2019-2021

Istotnym elementem wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w których rodzice nie sprawują należytej opieki nad małoletnimi dziećmi, jest konieczność wprowadzenia zewnętrznej pomocy w formie pieczy zastępczej. Wówczas dzieci z takich rodzin kierowane są do rodzin zastępczych lub do placówek opiekuńczych.

Analizując dane dotyczące pieczy zastępczej - rodzinnej oraz instytucjonalnej dokonano zestawienia na przestrzeni lat 2019-2021, co obrazuje tabela nr 4.

Tabela nr 4. Rodziny objęte pieczą zastępczą rodzinną i instytucjonalną w Lubartowie w latach 2019-2021 w zestawieniu na poziomie województwa lubelskiego i kraju

ROK	Piecza rodzinna w Lubartowie		Piecza instytucjonalna w Lubartowie		Piecza rodzinna woj. lubelskie		Piecza instytucjonalna woj. lubelskie		Piecza rodzinna kraj		Piecza instytucjonalna kraj	
	rodziny	dzieci	placówki	dzieci	rodziny	dzieci	placówki	dzieci	rodziny	dzieci	placówki	dzieci

2019	14	25	2	3	1716	2585	79	959	36672	55429	1178	16668
2020	15	26	1	2	1695	2597	81	936	36540	55486	1205	16029
2021	20	35	5	7	1722	2659	93	950	36639	56357	1273	15931

Źródło: MOPS Lubartów, GUS

Według powyższych danych corocznie wzrasta liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych oraz w placówkach zarówno na poziomie lokalnym oraz na poziomie woj. lubelskiego i kraju.

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. W rozważanym zagadnieniu skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

•Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój?

•Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji, pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Profesjonalizm i aktywna współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	1. Ubóstwo
2. Zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2. Wyuczona bezradność i roszczeniowość - uzależnienie się rodzin od pomocy instytucjonalnej
3. Postawa, doświadczenie, wiedza, kwalifikacje i kompetencje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny	3. Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinach
4. Dostęp do specjalistów w instytucji pomocy społecznej	4. Niechęć, brak gotowości rodzin do współpracy z instytucjami zewnętrznymi i chęci poprawy swojej sytuacji
5. Bieżące dokonywanie diagnozy sytuacji rodzin na terenie Gminy Miasto Lubartów	5. Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (terapeuta, psychiatra, mediator rodzinny)
6. Opracowane i realizowane lokalne programy na rzecz wspierania rodzin z dziećmi	6. Niewystarczające środki finansowe na rozwój infrastruktury w zakresie wspierania rodziny
7. Organizacje pozarządowe, posiadające potencjał ludzki i materialny, współpracujące z samorządem	7. Brak lokalnych instytucji prowadzących terapię rodzin znajdujących się w kryzysie
8. Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny	8. Niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia/mieszkań socjalnych
9. Sprawnie działająca baza edukacyjna	9. Brak rodzin wspierających, która wynika z braku chęci do pełnienia takiej funkcji
10. Realizowanie działań, programów profilaktycznych, z zakresu wsparcia socjalnego (pomocy żywnościowej, dożywiania dzieci i młodzieży)	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Prawodawstwo umożliwiające podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu	1. Ograniczenia realizacji zaplanowanych działań w związku z niestabilną sytuacją w kontekście utrzymania stanu zagrożenia epidemicznego
2. Możliwość pozyskiwania i racjonalnego wykorzystania środków z różnych źródeł	2. Alienacja, ograniczenie w funkcjonowaniu w związku ze stanem zagrożenia epidemią

3. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników;	3. Kryzys rodziny – zanik więzi i wartości rodzinnych
4. Kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej	4. Wzrost kosztów utrzymania rodzin w związku z sytuacją kryzysu i wzrastającą inflacją
5. Dostęp do różnych form wsparcia zabezpieczenia społecznego przez rodziny	5. Wzrost dysfunkcyjności rodzin – uzależnienia członków rodzin, patologiczne zachowania wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm
6. Rozwój form zabezpieczenia społecznego rodzin z dziećmi	6. Emigracje zarobkowe i związane z tym eurosieroctwo
7. Stabilizacja sytuacji materialnej rodzin dzięki dostępowi do zewnętrznych form wsparcia - finansowego, rzeczowego	7. Niekorzystne prognozy demograficzne - starzenie się społeczeństwa
8. Wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców	
9. Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym	
10. Zapobieganie narastaniu negatywnych zjawisk w rodzinach poprzez wprowadzanie programów profilaktycznych na różnych poziomach edukacji	

IV. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

1. Instytucje i organizacje wspierające rodziny

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Miasto Lubartów funkcjonują instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Instytucjonalna pomoc społeczna realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego, w bardzo istotny sposób wspierana jest przez organizacje pozarządowe. W Lubartowie funkcjonują organizacje pozarządowe, których działalność statutowa obejmuje m.in. zadania mające na celu wspieranie rodzin. Wskazane organizacje realizują zadania w formie pikników, festynów, wydarzeń sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, mających na celu promocję i wspieranie rodzin. Udzielają także konkretnego wsparcia materialnego rodzinom, wspierają w formie pomocy psychologicznej, także edukacyjnej. Na realizację większości ze wskazanych zadań Gmina Miasto Lubartów udziela wsparcia finansowego w postaci przekazywanych dotacji.

Zasoby instytucjonalne działające na terenie miasta Lubartowa na rzecz dziecka i rodziny przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Zasoby Gminy Miasto Lubartów w obszarze wspierania rodziny mające siedzibę na terenie miasta Lubartów

L.p.	Nazwa instytucji/organizacji/podmiotu	Adres
1.	Urząd Miasta Lubartów Wydział Oświaty Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Jana Pawła II 12
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	ul. 3-go Maja 24A
3.	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	ul. Krzywe Koło 36
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Szaniawskiego 64
5.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Słowackiego 7
6.	Sąd Rejonowy	ul. Lubelska 57
7.	Prokuratura Rejonowa	ul. Al. 1000-lecia 4
8.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Lubelska 57A

9.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Szaniawskiego 64
10.	Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Lubelska 119
11.	Lubartowski Ośrodek Kultury	ul. Rynek II 1
12.	Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Mickiewicza Filia nr 1 Filia nr 2	ul. Lubelska 36 ul. 3-go Maja 24A ul. 1-go Maja 66/77
13.	Szkoła Podst. nr 1 im. ks. Jana Twardowskiego	ul. Legionów 3
14.	Szkoła Podst. nr 3 im. Piotra Firleja	ul. 1-go Maja 66-74
15.	Szkoła Podst. nr 4 im. Jana Pawła II	ul. Kopernika 11
16.	Przedszkole Miejskie nr 1	ul. 3-go Maja 24B
17.	Przedszkole Miejskie nr 2	ul. Kościuszki 1
18.	Przedszkole Miejskie nr 4	ul. Krzywe Koło 28
19.	Przedszkole Miejskie nr 5	ul. Powstańców W-wy 39
20.	Niepubliczne Przedszkole Dwujęzyczne „Motylek”	ul. Ks. Walentego Ligaja 6
21.	Niepubliczne Przedszkole „Fantazja”	ul. Wierzbowa 34
22.	Przedszkole Prywatne CASPER	ul. Cicha 6
23.	Przedszkole Prywatne „Akademia Przedszkolaka”	ul. 1-go Maja 35
24.	Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Okruszek”	ul. Lubelska 79
25.	Niepubliczne „Bajkowe Przedszkole”	ul. Ks. J. Popiełuszki 34
26.	II Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Firleja	ul. Lubelska 68
27.	Zespół Szkół nr 2 im. Księcia Pawła Karola Sanguszki	ul. Chopina 6
28.	Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej	ul. 1-go Maja 82
29.	Szkoła Umiejętności	ul. Kopernika 38B
30.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. 1-go Maja 66-74
31.	Stowarzyszenie „Alwernia” – Franciszkańskie Dzieło Promocji Młodzieży i Rodziny	ul. Lubelska 32
32.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Niech się serce obudzi” im. Jana Pawła II	ul. Kosmonautów 11
33.	Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nadzieja”	ul. 3-go Maja 24A
34.	Stowarzyszenie „Odnowa” przy Kościele o. Kapucynów	ul. Lubelska 32
35.	Fundacja „Stella” im. Agaty Orłowskiej	ul. Lubelska 36B
36.	Polski Czerwony Krzyż – Oddział Rejonowy	ul. Jana Pawła II 14
37.	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „SIL”	ul. Kościuszki 5A

Źródło: MOPS Lubartów

2. Zasoby mieszkaniowe miasta

Mieszkańcy miasta Lubartowa, pozbawieni lokalu mieszkalnego i znajdujący się w trudnej sytuacji bytowej i finansowej, mogą ubiegać się o przyznanie mieszkania socjalnego z zasobów miasta. Przyznawanie lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Lubartów odbywa się na podstawie uchwały Rady Miasta Lubartów Nr XXIII/178/2020 z dnia 29 września 2020 r. w sprawie uchwalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Lubartów zmienionej uchwałą Nr XXXIV/246/2021 z dnia 29 września 2021 r. Głównym kryterium uwzględnianym przy rozpatrywaniu wniosków osób ubiegających się o najem lokali mieszkalnych jest kryterium dochodowe, które przedstawia się następująco:

Najem na czas nieoznaczony - dochód nieprzekraczający:

- 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej - w gospodarstwie jednoosobowym;
- 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej - w gospodarstwie wieloosobowym.

Najem socjalny - dochód nieprzekraczający:

- 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej - w gospodarstwie jednoosobowym;
- 15% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej - w gospodarstwie wieloosobowym.

O mieszkania z zasobu miasta w poszczególnych latach ubiegała się następująca liczba rodzin: w 2019 r. – 25 rodzin; w 2020 r. – 35; w 2021 r. – 30. W wymienionych latach mieszkaniowy zasób Gminy Miasto

Lubartów tworzyło: w 2019 r. – 198 lokali, w tym 38 socjalnych; w 2020 r. – 191 lokali, w tym 30 socjalnych; w 2021 r. – 180 lokali, w tym 27 socjalnych. W okresie ostatnich trzech lat na remonty zasobu mieszkaniowego miasta wydatkowano łącznie kwotę 304.169,39 zł, za którą wyremontowano 69 lokali mieszkalnych.

W ramach działań wspierających funkcjonowanie lubartowskich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji Miasto Lubartów opracowało i wdrożyło *Program restrukturyzacji zadłużenia użytkowników lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Lubartów*. Stosowna uchwała została podjęta przez Radę Miasta w dniu 29 września 2020 r. Uchwała Nr XXIII/179/2020 i znowelizowana w dniu 28 października 2021 r. Uchwała Nr XXXV/254/2021. W ramach programu dłużnicy w zamian za jednorazową spłatę części zadłużenia i regularne wnoszenie opłat za użytkowanie lokali mieszkalnych mogli liczyć na umorzenie pozostałej części zadłużenia. W 2021 roku zawarto 31 umów o restrukturyzację zadłużenia, a w 2022 r. 24 umowy.

3. Świadczenia społeczne

Świadczenia społeczne stanowią podstawowe wsparcie dla rodzin o niskim statusie materialnym, wymagające zewnętrznego wsparcia z powodu różnych przyczyn.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie realizując zadania własne gminy w latach 2019-2021 udzielał pomocy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w formie: zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych, pokrycia wyżywienia w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz zasiłków okresowych i stałych. Pomoc w ww. formach otrzymało w 2019 r. – 505, 2020 r. – 457, a 2021 r. – 447 osób. Natomiast, w ramach zadań zleconych, pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi objętych zostało w 2019 r. – 12, 2020 r. – 12 i 2021 r. – 12 osób. Obrazuje to Tabela nr 6.

Tabela nr 6. Liczba osób objętych świadczeniami pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych w Lubartowie w latach 2019-2021

Liczba osób objęta świadczeniami	2019	2020	2021
· w ramach zadań własnych	505	457	447
· w ramach zadań zleconych	12	12	12

Źródło: MOPS Lubartów

Rodziny wymagające pomocy w formie żywności obejmowane były wsparciem Programu Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach *Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD*. Program realizowany jest w krajach Unii Europejskiej, a jego głównym celem jest zagospodarowanie rezerw surowców interwencyjnych (produktów zbożowych, ryżu, mleka, mleka w proszku, masła, kaszy, makaronu, mąki, sera, kawy, herbatników, dań gotowych) i wsparcie żywnością osób/rodzin najbardziej potrzebujących. W latach 2019-2021 na terenie miasta Lubartowa dystrybucją ww. żywności przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubartowie zajmował się Polski Czerwony Krzyż Oddział Regionalny w Lubartowie. Wsparciem objęto osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, spełniające przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 220% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

Pomocą objęto: w 2019 r. – 523 osoby; w 2020 r. – 527 osób, w 2021 r. – 594 osoby.

Szczególnym wsparciem obejmowano rodziny wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Jego celem było wspieranie samorządów gminnych w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym tj. dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom go pozbawionym. Program przewidywał również przyznanie świadczenia pieniężnego (zasiłków celowych) z przeznaczeniem na zakup artykułów żywnościowych. Beneficjentami Programu były osoby lub rodziny, których dochód nie przekroczył kwoty 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Łącznie tą formą pomocy objęto w 2019 r. – 551 mieszkańców Lubartowa, w 2020 r. – 537, w 2021 r. – 504. Dodatkowo pomocą w formie pokrycia kosztów posiłków w szkołach i przedszkolach obejmowano dzieci z rodzin będących pod opieką Ośrodka.

W roku 2019 programem objęto 112 dzieci, którym udzielono 10.970 świadczeń w formie obiadów w szkołach i przedszkolach; w 2020 r. – 89 dzieci, 3.836 posiłków; w 2021 r. – 99 dzieci, 6.925 posiłków.

Zadania dotyczące realizacji świadczeń socjalnych tj. rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego, pomocy w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych realizowano w ramach Działu Świadczeń Socjalnych MOPS w Lubartowie.

Realizowanie zadań w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych stanowi ewidentnie finansowe wsparcie rodziny. Próg dochodowy uprawniający do świadczeń rodzinnych w przeliczeniu na osobę w latach 2019 – 2021 wynosił 674 zł oraz 764 zł. w przeliczeniu na osobę, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenia rodzinne to: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie. Ponadto w latach 2019-2021 realizowana była wypłata zasiłku dla opiekuna oraz świadczenia „Za życiem”. Świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie „Za życiem” realizowane były w ramach pomocy państwa dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności i są to świadczenia dla otrzymania, których nie obowiązuje próg dochodowy.

Rodzaj świadczeń rodzinnych w latach 2019-2021 przedstawia Tabela nr 7.

Tabela nr 7. Świadczenia rodzinne

Rodzaj świadczenia	Liczba osób (os.) /rodzin (rodz.) uprawnionych/liczba świadczeń (św.)			Wysokość świadczenia
	Rok			
	2019	2020	2021	
Świadczenia rodzinne	960 rodz. / 19.811 św.	860 rodz. / 18.734 św.	809 rodz. / 16.026 św.	x
w tym:				
zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	526 rodz. / 14.019 św.	442 rodz. / 12.728 św.	360 rodz. / 10.423 św.	·95 zł na dziecko do 5 roku życia; ·124 zł – powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia; ·135 zł – powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Świadczenia opiekuńcze:				
zasiłek pielęgnacyjny	353 os. / 4.004 św.	370 os. / 4.018 św.	373 os. / 4.178 św.	·184,42 zł w okresie: 01.01.2019 - 31.10.2019 r ; ·215,84 zł od 01.11.2019 r dla niepełnosprawnego dziecka; os. niepełnosprawnej powyżej 16-go roku życia z orzeczeniem o: - znacznym st. niepełnosprawności; - umiarkowanym st. niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność . powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia; os. która ukończyła 75 rok życia
świadczenie pielęgnacyjne	61 os. / 665 św.	66 os. / 735 św.	89 os. / 908 św.	·1.583 zł / 1.830 zł/ 1.971 zł
specjalny zasiłek opiekuńczy	10 os. / 90 św.	9 os. / 69 św.	5 os. / 29 św.	· 620 zł
oraz:				
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	145 os. / 147 św.	100 os. / 103 św.	90 os. / 91 św.	·1.000 zł - jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922 zł
Świadczenie rodzicielskie	74 os. /	69 os. / 490	66 os. / 394	·1.000 zł – przysługuje osobom,

	467 św.	św.	św.	które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego
Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe	58 os.	59 os.	59 os. / 643 św.	·27,52 % od przyznanego świadczenia

Źródło: MOPS Lubartów

W związku z realizacją ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w 2019 r. wypłacono 2 świadczenia, w 2020 r. – dla 1 rodziny, w 2021 r. – dla 3 rodzin.

Dochodem uprawniającym do świadczeń z funduszu alimentacyjnego był w 2019 r. dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie wynoszący 725 zł, w 2020 r. dochód wynoszący 800 zł, w 2021 r. dochód wynoszący 900 zł. Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach przedstawiała się następująco: w 2019 r. skorzystało z Funduszu – 135 osób, w 2020 r. – 141, w 2021 r. – 141.

Świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego finansowane są z budżetu państwa.

Dodatki mieszkaniowe, które są finansowane z budżetu miasta i mogą z nich korzystać osoby posiadające tytuł prawny do lokalu oraz oczekujące na przyznanie lokalu socjalnego, po spełnieniu kryteriów dotyczących dochodu, liczebności gospodarstwa domowego oraz wielkości mieszkania, określone w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych wypłacono: w 2019 r. dla 154 gospodarstw domowych; w 2020 r. – 140; w 2021 r. – 130. Natomiast dodatki energetyczne, które były finansowane z budżetu państwa i mogły się o nie ubiegać osoby uprawnione do dodatku mieszkaniowego, były wypłacone w 2019 r. dla 51 gospodarstw domowych, w 2020 r. – 51, w 2021 r. – 35.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie świadczy również pomoc materialną o charakterze socjalnym, obejmującą stypendia szkolne i zasiłki szkolne. Formami stypendium szkolnego są:

całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, pomoc rzeczowa na zakup podręczników, lektur szkolnych i innych książek pomocniczych, pomocy dydaktycznych i naukowych, przyborów szkolnych, komputera, pokrycia kosztów opłaty za korzystanie z Internetu; zakup stroju sportowego i innych pomocy dydaktycznych niezbędnych na danym etapie kształcenia, wskazanych przez dyrektora szkoły, do której uczeń uczęszcza, pokrycie kosztów wycieczki szkolnej, zakup biletów oraz dojazdu do kina, teatru, na wystawę, gdy wyjazd organizuje szkoła.

W 2019 r. ww. świadczeniami objęto 127 uczniów z 67 rodzin, w 2020 r. – 129 uczniów z 65 rodzin, w 2021 r. – 107 uczniów z 57 rodzin.

Świadczeniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym jest również zasiłek szkolny, który przyznaje się uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, po uprzednim złożeniu wniosku w tutejszym Ośrodku. W 2019 r. nie udzielono żadnego świadczenia w formie zasiłku szkolnego, w 2020 r. – wsparciem objęto 1 dziecko; w 2021 r. – 7 dzieci.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, realizowano świadczenia wychowawcze, które w 2019 r. przyznano 3.632 osobom, w 2020 r. – 3.714, w 2021 r. – 3.750. Świadczenia w 2019 r. realizowane były przez Biuro ds. Rodziny w Urzędzie Miasta Lubartów, od 2020 r. funkcję Biura przejął Dział ds. Rodziny i Świadczeń Społecznych w MOPS w Lubartowie.

Realizowano także rządowy program „Dobry start”, w ramach którego przyznawane są raz w roku świadczenie w związku z rozpoczęciem roku szkolnego przez dziecko lub osobę uczącą się do 20 roku życia lub 24 roku życia w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2019 r. pomocą w ramach wskazanego programu objęto 2.394 osoby; w 2020 r. – 2.331; w 2021 r. od 1 lipca 2021 r. realizację zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ponadto na rzecz wielodzietnych rodzin z dziećmi, Miasto Lubartów realizowało ogólnopolski program „Karta Dużej Rodziny” oraz Program „Lubartowska Karta Dużej Rodziny 3+ i Rodziny Zastępczej, w ramach których wsparciem obejmowano rodziny wielodzietne tj. z trojgiem i większą liczbą dzieci. Podstawowe cele programu to:

- wspieranie rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych;
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej i rodziny zastępczej;

- ułatwianie rodzinom wielodzietnym i rodzinom zastępczym dostępu do dóbr kultury, sportu i rozrywki.

Program uprawnia członków rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie miasta, do korzystania z ulgowego wstępu na obiekty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Lubartowskiego Ośrodka Kultury w Lubartowie, a także obniżenia opłat za pobyt dzieci w przedszkolach, W 2019 r. w ramach ww. Programów wydano 555 kart: dla 352 dzieci i 203 rodziców, w 2020 r. – 809 kart dla: 500 dzieci i 309 rodziców, w 2021 r. 865 kart dla: 529 dzieci i 336 rodziców.

4. Wsparcie asystenta rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 2015 r. wprowadziła obligatoryjny obowiązek instytucji asystenta rodziny dla każdej gminy. Głównym celem asystentury jest podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności: opracowanie wspólnie z pracownikiem socjalnym, w razie potrzeby z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną i jego realizacja. Asystent rodziny ma udzielać powierzonym do opieki rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, opiekuńczo-wychowawczych, udzielać wsparcia w poszukiwaniu pracy, w edukacji dzieci, podejmować w razie potrzeby działania interwencyjne oraz zaradcze, które zmierzają do usamodzielnienia rodziny i pozostawienia w niej dzieci. Do obowiązków asystenta należy także sporządzanie stosownej dokumentacji, aktywna współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, współdziałanie z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji po zakończeniu pracy w rodzinie.

Realizując zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w MOPS w Lubartowie zatrudnieni są dwaj asystenci rodziny, których nadrzędnym zadaniem jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Ich praca koncentruje się przede wszystkim na wspomaganie dorosłych i dzieci w zakresie prawidłowego ich funkcjonowania, relacji, zabezpieczenia potrzeb. Realizując swoje zadania asystent działa za zgodą rodziny, a nie przymusu. Jednak w kilku przypadkach rodzinę do pracy z asystentem obligowało postanowienie Sądu.

W 2019 roku asystenci rodziny pracowali z 21 rodzinami, w których wsparciem objęto 84 osoby, w tym: 37 osób dorosłych i 47 dzieci (w wieku 6 lat – 20 dzieci, od 7 do 14 roku życia – 24 dzieci i od 15 roku życia – 3 dzieci).

W 2020 roku asystenci rodziny pracowali z 23 rodzinami, w których funkcjonowały 74 osoby, w tym: 27 osób dorosłych i 47 dzieci (w wieku do 6 lat – 18 dzieci, od 7 do 14 roku życia – 24 dzieci i od 15 roku życia – 5 dzieci).

W 2021 roku asystenci rodziny pracowali z 20 rodzinami, w których były 71 osób, w tym: 31 osób dorosłych i 40 dzieci (w wieku do 6 lat – 20 dzieci, od 7 do 14 roku życia – 17, od 15 roku życia – 3 dzieci).

5. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne to ogół czynności podejmowanych przez specjalistów zmierzające do udzielenia pomocy osobom przeżywającym problemy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i granicznych, którym samodzielnie nie są w stanie zaradzić. Pomoc w tym zakresie świadczy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubartowie Zespół Poradnictwa Specjalistycznego, który tworzą psycholog i specjalista pracy z rodziną.

Praca Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego odbywała się głównie w formie bezpośredniego kontaktu, osobistej rozmowy w siedzibie Ośrodka lub bezpośrednio w środowisku. Jedynie w sytuacjach zagrożenia epidemicznego i konieczności nawiązania kontaktu ze środowiskiem wymagającym wsparcia, sposób kontaktów ograniczono do zdalnego, z uwagi na obowiązek przestrzegania obostrzeń sanitarnych.

Poradnictwo rodzinne świadczone było przez specjalistę pracy z rodziną, który objął swoim wsparciem w 2019 r. – 99 rodzin; w 2020 r. - 91 rodzin, a w 2021 – 91 rodzin.

Poradnictwo psychologiczne świadczone było przez psychologa, który w 2019 r. odbył 131 konsultacji psychologicznych, w 2020 r. - 150 głównie w formie zdalnej, zaś w 2021 r. odbył 41 bezpośrednich konsultacji oraz 68 indywidualnych rozmów telefonicznych, raz w miesiącu uczestniczył w spotkaniach z udziałem 6 pensjonariuszy DDPS w Lubartowie, kierował wybranymi klientami do poradni specjalistycznych, ze wskazaniem konieczności uzyskania pomocy specjalistów w innych dziedzinach.

6. Pomoc rodzinom z problemem przemocy

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy w rodzinie. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy fizyczne, i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresja, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania po alkohol, czy środki psychoaktywne. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając negatywne zachowania rodziców.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z jej zapisami w Gminie Miasto Lubartów funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pracy powołanych przez ZI grup roboczych, realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach. W 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny podejmował działania w ramach 77 procedur NK, w 2020 roku 75 procedur NK a 2021 roku 82 procedur NK.

7. Pomoc rodzinom uzależnionym od alkoholu

Zadania związane z rozwiązywaniem problemu uzależnienia od alkoholu lokalnej społeczności są realizowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której głównym celem jest propagowanie zdrowego, trzeźwego stylu życia i przeciwdziałanie alkoholizmowi, leczenie i rehabilitacja. Corocznie Komisja opracowuje program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, którego celem jest udzielanie pomocy nie tylko osobom z problemem alkoholowym, ale także ich rodzinom, a zwłaszcza dzieciom i młodzieży.

Corocznie realizowano w szkołach programy profilaktyczne dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Programy realizowano w formie: prelekcji, pogadanek, spektakli profilaktycznych, festynów, imprez plenerowych, sportowych, konkursów plastycznych, literackich, muzycznych, warsztatów, szkoleń tematycznych. Rozpowszechniano ulotki dotyczące profilaktyki uzależnień, wykonywania i ekspozycji gazetki profilaktycznych.

W 2020 r. ograniczono działania profilaktyczne, zaś w 2021 r. wzrosło zapotrzebowanie na poradnictwo oraz psychoterapię dla członków rodzin osób współuzależnionych, ofiar przemocy i dorosłych dzieci alkoholików.

V. ZADANIA PROGRAMU

Cele i zadania ujęte w niniejszym Programie mają charakter stały, co uwarunkowane zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na podstawie diagnozy oraz analizy sprawozdań z realizacji poprzedniego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2020-2022 dokonano weryfikacji zapisów w wybranych obszarach.

1. Cel strategiczny Programu

*Rozwijanie systemu wsparcia
sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin w Gminie Miasto Lubartów, ze
szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin zagrożonych
lub przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*

2. Cele szczegółowe

1. Zapewnienie/wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego mającego na celu przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny.
2. Specjalistyczne wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rodzin będących w sytuacjach kryzysowych.
3. Podnoszenie kompetencji i doskonalenie umiejętności kadry realizatorów Programu.
4. Promowanie wartości rodziny jako przeciwdziałanie destabilizacji przypisanych jej funkcji.

Cel szczegółowy nr 1

Zapewnienie / wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego mającego na celu przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny

L. p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Darczyńcy	<p>liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających z posiłku</p> <p>liczba dzieci korzystających z posiłku</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających z funduszu alimentacyjnego</p> <p>liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego</p>	poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodzin z dziećmi
2.	Udzielenie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Wydział Oświaty Urzędu Miasta	<p>liczba rodzin/dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych</p> <p>liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek w ramach rządowych programów</p> <p>liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków w ramach specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom</p>	zabezpieczenie w wyposażenia szkolne dzieci poprawa jakości funkcjonowania rodzin z dziećmi w wieku szkolnym

3.	Udzielanie pomocy rodzinom wielodzietnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pomocą z tytułu wielodzietności liczba rodzin korzystających z Lubartowskiej i Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny 3+ liczba wydanych kart Dużej Rodziny 3+	poprawa jakości funkcjonowania rodzin wielodzietnych zwiększenie dostępności do różnego typu usług
Cel szczegółowy nr 2 Specjalistyczne wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rodzin będących w sytuacjach kryzysowych				
L. p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Wzmocnienie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w środowisku lokalnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta	wzmocnienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych
2.	Wsparcie w formie pracy socjalnej na rzecz rodziny w kryzysie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem	poprawa jakości funkcjonowania rodzin
3.	Wsparcie rodzin zagrożonych problemem przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie	liczba wpływających Niebieskich Kart liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty liczba grup roboczych	zapewnienie wszechstronnej pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych zmniejszenie liczby sytuacji kryzysowych związanych z przemocą
4.	Organizowanie wsparcia dla rodzin/osób z problemem alkoholowym	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba konsultacji / spotkań z osobami kierowanymi do MKRPA liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy społecznej	zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie zmniejszenie liczby sytuacji kryzysowych związanych z problemem uzależnienia
5.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, w zakresie asysty rodzinnej, w zakresie terapii, w zakresie przeciwdziałania przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	liczba podmiotów udzielających poradnictwa rodzaj poradnictwa specjalistycznego liczba członków rodzin korzystających z porad liczba udzielonych porad dla rodzin	udzielenie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia poprawa relacji między członkami rodziny

		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie		ustanie przemocy
6.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej kwota wydatków na pieczę zastępczą	zapewnienie bezpiecznych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej
Cel szczegółowy nr 3				
Podnoszenie kompetencji i doskonalenie umiejętności kadry realizatorów Programu				
L. p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Organizowanie szkoleń/konferencji/seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się rodzinami w kryzysie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Urząd Miasta Organizacje pozarządowe Policja Sąd	liczba zorganizowanych szkoleń/ konferencji/ seminariów/ spotkań służących doskonaleniu pracy z rodzinami liczba przeszkolonych pracowników	wzrost kompetencji osób świadczących specjalistyczną pomoc rodzinom w kryzysie poprawa jakości wsparcia instytucjonalnego
2.	Współpraca instytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów rodzin pozostających w kryzysie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Urząd Miasta Jednostki oświatowe Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	liczba instytucji współpracujących w zakresie wspierania rodzin formy współpracy	zwiększenie aktywności organizacji i instytucji działających na rzecz rodzin zintegrowanie lokalnych działań podmiotów wspierających rodziny skoordynowanie pomocy socjalnej i poradniczej skierowanej do rodzin w kryzysie

		Poradnie specjalistyczne		
		Policja		
3.	Rozpowszechnianie informacji o zakresie instytucjonalnego wsparcia na rzecz rodzin zamieszkałych na terenie miasta	Realizatorzy Programu	liczba rozpowszechnianych informacji forma rozpowszechnianych informacji	zwiększenie dostępu do informacji o różnorodnych formach lokalnego wsparcia rodzin wzrost świadomości rodzin w zakresie możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia instytucjonalnego

Cel szczegółowy nr 4

Promowanie wartości rodziny jako przeciwdziałanie destabilizacji przypisanych jej funkcji

L. p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Organizowanie różnorodnych form integracji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń inicjowanych w środowisku lokalnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Miasta Jednostki oświatowe Organizacje pozarządowe	liczba podejmowanych inicjatyw lokalnych na rzecz integracji rodzin liczba spotkań/programów/projektów edukacyjnych, socjalnych, prozdrowotnych i kulturalno-rozrywkowych liczba podmiotów podejmujących inicjatywy liczba uczestników w spotkaniach/programach/projektach wydarzeniach/	poprawa jakości funkcjonowania rodzin integracja środowiska lokalnego/ rodzin wzrost świadomości współuczestniczenia w życiu lokalnym
2.	Organizowanie akcji informacyjnych podejmujących zagadnienia współczesnej rodziny i jej problemów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Urząd Miasta Jednostki oświatowe Miejska Komisja Rozwiązywania	liczba podejmowanych akcji informacyjnych forma podejmowanych akcji informacyjnych liczba kampanii społecznych liczba artykułów w mediach lokalnych dotyczących realizowanych lokalnie działań na rzecz rodziny	wzrost świadomości w zakresie funkcjonowania rodzin wzrost poczucia bezpieczeństwa rodzin poprawa jakości funkcjonowania rodzin z problemami prowadzenie różnorodnych form akcji informacyjnych

		Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Komenda Powiatowa Policji	liczba podmiotów uczestniczących w akcjach informacyjnych liczba uczestników akcji informacyjnych	
3.	Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Jednostki oświatowe Organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnie specjalistyczne	liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych /edukacyjnych dla rodziców liczba dzieci z rodzin korzystających z zajęć edukacyjnych dla rodziców liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych/profilaktycznych liczba dzieci korzystających z zajęć edukacyjnych liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne	zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie pożądanych metod wychowawczych oraz prawidłowej komunikacji w rodzinie promowanie, wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców niwelowanie ryzyka powielania nieprawidłowych wzorców wychowawczych przez rodziców

VI. WDRAŻANIE PROGRAMU

1. Realizatorzy Programu

Założenia Programu powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się w pracy z rodzinami z dziećmi.

Realizatorami lubartowskiego Programu będą:

- samorząd lokalny,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubartowie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubartowie,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe,
- Policja,
- Sąd.

2. Źródła finansowania Programu

Zadania programowe finansowane będą w ramach środków stanowiących finansowanie statutowych zadań realizatorów i nie wymagają dodatkowych nakładów finansowych.

Środki na realizację Programu będą pochodzić z:

- środków własnych gminy,
- z dotacji budżetu państwa,
- ze środków pozabudżetowych.

3. Monitoring Programu

Koordynowanie Programu powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Lubartowie, który corocznie będzie dokonywał analizy, oceny zebranych informacji i zaplanuje dalsze działania w zakresie wspierania rodziny. Nadzór nad realizacją Programu będzie sprawował Burmistrz Miasta Lubartów i stosownie do art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do 31 marca każdego roku, będzie składał Radzie Miasta Lubartów sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

4. Podsumowanie

Przedstawione w Programie działania mają charakter subsydiarny, wspierające rodziny, mające wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości oraz powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko, w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny, ale przede wszystkim przy aktywnym współdziałaniu ze strony samej rodziny, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od ich motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej i nabycie umiejętności przezwyciężenia trudności.

Jednocześnie jako działania niezbędne, należy wskazać te, które prowadzi mają do efektywnego podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na samodzielne i prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, z wykorzystaniem własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania ról społecznych.

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Lubartów na lata 2023-2025;

ZA: 18, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 3

Wyniki imienne:

ZA (18)

Jacek Bednarski, Robert Błaszczak, Teodor Czubacki, Ewa Grabek, Maria Kozak, Tomasz Krówczyński, Przemysław Kural, Piotr Kusyk, Anna Kuszner, Artur Kuśmierzak, Renata Mazur, Elżbieta Mizio, Beata Pasikowska, Marek Polichańczuk, Wiesława Romańska-Serwin, Grzegorz Siwek, Jacek Tomasiak, Zdzisław Wereszczyński

NIEOBECNI (3)

Grzegorz Gregorowicz, Grzegorz Jaworski, Andrzej Zieliński

Głosowanie zakończono w dniu: 15 marca 2023, o godz. 19:54